

21/7/10

דניאל,

ארבע שנים בלעדך. ארבע שנים מאותו לילה נורא במרכבה. החיים ממשיכים בלעדך, אבל פה, דומה, עצר הזמן מלכת וקפא על שמריו. נשארתי בן 20 שנה ו-5 חודשים. בעוד 3 חודשים יגיע גיא לגילך. כלומר, לגיל שבו היית ביום שנהרגת. אח"כ, יהיה אחיך הצעיר מבוגר יותר ממך. פרדוקס בלתי נתפס של המציאות האכזרית. היית צריך לראות את גיא היום. גבר לתפארת. וגם נגה גדלה אל מול עינינו והופכת לנערה מקסימה. היית גאה בהם, דניאל. קשה שלא לחשוב איך היו נראים החיים אילו תוצאות אותו לילה במרכבה היו שונות. בודאי היית שקוע בלימודים. מביא לידי ביטוי את היכולות האינטלקטואליות הנדירות שלך. מה היית לומד? איפה? זאת לא נדע מעולם. אולי הייתם אתה וגיא הולכים לחדר הכושר ביחד. לשמחתן של כל הבחורות שם. האם היית מוצא כבר את האהבה הגדולה שלך? האחת והאמינית? גם אותה לא נזכה להכיר. והיא, אפילו לא יודעת מה הפסידה. מה הפסידה ארצנו, הזקוקה כל כך לאנשים כמוך. במיוחד בימים אלו.

בחורף, דניאל, נסענו כולנו לסקי. גיא, נגה, בפעם הראשונה, ואפילו, תאמין או לא דניאל, אמא. גיא, כמובן, כבר גולש ותיק. ותיק ממך, לאור הנסיבות. הלך עם קבוצת צעירים, הטייסים. היית נהנה לגלוש איתו. במקומך, לקח אותו רועי באחד הימים לשיעור פרטי. רועי הרי כבר מדריך סקי מדופלם. מובן שביקשתי ממנו שישמור על אחיך, שלא ילכו off-piste, חס וחלילה.. גיא, כמובן, חזר מרוצה מאד.

והיית צריך לראות את נגה, דניאל. בשקט, בלי להתלונן, עם כל הציוד, המגלשיים והנעליים הכבדות והמסורבלות, השתלטה במהירות ובכישרון על הספורט החדש. גלשה היטב ובמהירות. היית צריך לשמוע את המחמאות שהרעיף עליה המדריך שלה, דניאל. ביום האחרון גלשנו ביחד. היא, כמובן, רצתה לגלוש עם גיא וחבריו, אבל לא הצלחנו לאתר אותו. נגה גלשה מהר, יחסית לשבוע ראשון. מדי פעם חיכיתי לה, אך היא ביקשה שאתקדם ולא אעכב אותה בכל פעם.. התחיל להיות מאוחר והיינו צריכים לחזור. השלג החל לרדת והיה קר. הדרך חזרה הייתה ארוכה, וירדנו גם מדרונות אדומים, תלולים. נגה התעייפה, אך לא התייאשה. מדי פעם עצרה לנוח מעט ולהיטיב את הצעיף על פניה, ואז המשיכה, במיומנות ובנחישות. מאד הזכירה לי אותך דניאל, באותו יום שירדנו מהמצדה

אתה ואני, בשביל הנחש בשיא החם, ונגמרו לנו המים. היית בן 6 או 7, ולא התלוננת כלל.

והיית צריך לראות גם את אמא, דניאל. אמנם 50 כידוע זה ה-30 החדש, אבל לא היה קל לה. נפלה ונחבלה לא פעם ולא פעמיים, הנעליים שפשפו את העור והיינו צריכים בכל בוקר להתקין חבישות מיוחדות, אך בסוף השבוע הראשון גלשה להפליא במדרון הכחול, תוך ביצוע סיבובים לתפארת. המלון באוסטריה היה נהדר, החברה באמת מצוינת וחמימה, ורק אתה, דניאל, היית חסר לנו שם.

שלוש פעמים היית איתנו בסקי. פעם ראשונה אחרי בר-המצווה. מתנה מסבא וסבתא. בשנה השנייה נסעתי לבד. לא היה לנו כסף, וחשבת, אתה עוד צעיר, עוד יהיו לך הזדמנויות למכביר. כמה טעיתי. שנה אח"כ שנינו לא נסענו, מאותה סיבה, ושנה אח"כ נסענו שנינו שוב, עם מועדון הסקי הישראלי. כולם היו ותיקים, ולך היה זה השבוע השני. אבל אתה הצטרפת לרועי ולאריות האחרים שבחבורה, ישרת קו וטסת לך על המדרונות. אני זוכר איך הבטתי בך בהתפעלות כשאתה מקפץ בקלילות מעל גבעת שלג שעמדה בדרכך. בפעם השלישית והאחרונה שלך היינו עם גיא, בשנה שלפני הגיוס שלך. בלילה המולד נערכה תחרות סלאלום, ואתה הפלאת בביצועיך על המדרון המואר בלילה. ביום האחרון גלשנו כולנו ביחד. לא הייתה לך סבלנות לחכות למתחילים, ואמרת שנפגש למטה ב-chair-lift. כשהגעתי אליך לבסוף, עמדת, והרגשתי שמהו לא בסדר. אמרת שנפלת והברך כואבת. שאלתי אם אתה יכול להמשיך למטה בגלישה או שנבקש עזרה. התעקשת לרדת על המגלשיים. ביקשתי שתרד לאט ובזהירות. פחדתי שתגרום נזק נוסף לברך (בדיעבד, אולי זה היה מציל את חיידך?). ואתה היית צריך לעצור ולחכות לי מדי פעם.. הסתבר שקרעת רצועה בברך. כאב לך מאד וראיתי שסבלת. לקחנו ממישהו קיבוע לברך שרק החמיר את הכאב, עד שהורדתי אותו. במטוס, בדרך לארץ, סידרתי לך מקום ב"ביזנס" (שלא היה בדיוק "ביזנס") עם כל הנכים. גם רועי היה שם, אחרי שנפצע גם הוא. אני זוכר שבאתי לבקר אותך. ישבת במושב המרווח עם המסך האישי, רגלך החבושה פשוטה לפני, על פניך החיוך המפורסם, ולא היה מאושר ממך במטוס.. לקחתי אותך לבית החולים, ותקעו אותך בגבס מהמפשעה ועד כף הרגל. עם המטר תשעים שלך ורגל ישרה, בקושי נכנסת לי לאוטו. מהר מאד הורדנו את הגבס, ושלושה חודשים הלכת עם קיבוע לברך, והכי גרוע, לא יכולת לשחק כדורגל.

היכן אתה, דניאל? "האם אתה שומע? האם אתה יודע?", כדברי שירו של אהוד מנור לאחיו הצעיר יהודה. האם נפגשתם, שלושתכם? האם פגשת את סבא אלכס? שאלה זו מעסיקה אותנו רבות. אמא מאמינה שנשמתך בודאי נמצאת במקום כלשהו, אליו איננו יכולים להגיע. לא יתכן, היא אומרת, שככה סתם תעלם לה נשמה כמו שלך, כאילו כלום. זה שאיננו מגיעים אליך בחושינו, כך היא מסבירה לי, אינו אומר שהיא אינה קיימת. לעולם שדניאל נמצא בו, פשוט איננו יכולים להגיע. כמו בטרילוגית הסרטים של האחים וינצ'י "מטריקס". כיצד היה יכול הגיבור, ניאו, לדעת שעולמו הוא וירטואלי לחלוטין, והמציאות האמיתית אחרת לגמרי? ובכלל, מה אנחנו יודעים על היקום בו אנו חיים? מעט מאוד, זה בטוח. ממתי הוא קיים? מאז ומתמיד? אין סוף זמן לאחור? אך אז, בודאי לא היינו קיימים, מאחר ואין סוף היה צריך לעבור עד ללידתנו. ואם היקום קיים מאז המפץ הגדול, לפני כ-13 מיליארד שנה, מה היה קודם?

שאלת החיים לאחר המוות מטרידה את כולם. רבות דובר על חווית המוות הקליני. סופר על אנשים שחזרו לחיים ודיווחו על ה"חוויה החוץ גופית" והאור בקצה המנהרה. מטבעי, אני טיפוס רציונאלי, ומאמין למה שאני יכול להבין או לתפוס בחושי. לא אחת ראיתי את חולי שבים לחיים לאחר החייאה מוצלחת. מעולם הם לא סיפרו לי על חוויותיהם מהעולם הבא. הם פשוט אבדו הכרה, ולא זכרו דבר. כמה חבל..

ביום הולדתך האחרון (היית אמור להיות בן 24) כתב לנו שניר:

*ביום הזיכרון לפני שלושים שנים, אילמתי את דמותו של דניאל
בהצגה שהצלינו לזכר חללי צה"ל ולזכרו של דניאל במרכז
קהילתי ברמת גן.
אז עוד לא התאייסתי לצה"ל, ובצקבות הסיפור של דניאל
הלכתי להיות לוחם בחטיבת אצתי.
היום, כשהתעוררתי בבוקר, וכל היום כשהייתי בסידורים, השט
של דניאל קפץ לי מראש.
רוב היום חשבתי עליו, וכשהלכתי הביתה ונכנסתי לאתר
ראיתי שהיום הוא יום ההולדת שלו.
מאוד התרשמתי וסיפרתי לאמא שלי שהיא במקרה במקצוע
מתקשרת, והיא אמרה לי שזאת הדרכ של דניאל להודות לי
על אילמתי את דמותו ושהיא לא סתם מקרה שדווקא היום
חשבתי עליו.*

כשעליסה מגיעה לצומת דרכים ואינה יודעת באיזו לבחור, היא שואלת את החתול מצ'שייר: "התואיל לגלות לי, בבקשה, באיזו דרך עלי ללכת מכאן?"
 "זה תלוי ביותר במקום שאליו את רוצה להגיע" עונה החתול בעל החיך המסתורי. עליסה,
 שאינה מכירה את היער בארץ הפלאות, עונה: "זה לא ממש משנה לי".
 "אז גם לא ממש משנה באיזה כוון תבחרי" אומר החתול.
 "כל עוד אגיע לאנשהו" מוסיפה עליסה.

"לאנשהו תגיעי בוודאות, בתנאי, כמובן, שתלכי זמן ארוך מספיק."
 לך, דניאל, היה ברור לאן אתה רוצה להגיע ובאיזו דרך לבחור. קיווינו, שסופה של אותה
 דרך יהיה אחר. הבנו את כובד משקלן של החלטותיך לאורך הדרך, וחששנו מתוצאותיהן.
 ידענו, שאין ביכולתנו לשלוט על גורלך, ולא תמיד הדרך שנראית בטוחה אכן מובילה
 לחוף מבטחים. ניסינו להימנע מעזרה פעילה כאשר בחרת בדרכים שנראו לנו מסוכנות
 יותר, כדי להרגיע את מצפוננו. התלבטנו, כשראינו כמה זה חשוב לך. לשווא. היום אנו
 יודעים, שאיננו יכולים לעשות את הבחירות עבור ילדינו. כל שנותר לנו הוא לצייד אותם
 בכלים המתאימים, להראות דוגמה אישית, לסמוך עליהם שיעשו את הבחירות הנכונות
 ולקוות לטוב.

דניאל, אנחנו אוהבים אותך מאד, מתגעגעים בלי סוף, ולא מפסיקים לחשוב עליך בכל
 רגע.

אבא.